

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Caputxí

Mig segle de docència

JOSEP MURGADES*Esbós d'escrits que ja mai no escriuré*

(Testimonia 5)

Edicions de la Universitat de Barcelona, 2021, 79 pàg.

Aquesta és la darrera lliçó pronunciada per l'eminent professor Josep Murgades a la Facultat de Filologia. Durant aquesta lliçó magistral el prestigiós catedràtic esbossa un conjunt de temàtiques a propòsit de les quals li hauria agradat d'escriure: sobre la glossopoètica (com a resultat de la interrelació entre la consciència lingüística i la dinàmica literària de cada moment, p. 20-21); sobre la geoliteratura (p. 52-54, amb una presentació d'indrets geogràfics a partir de la recreació literària); sobre els aforismes (p. 49-52, unes formes d'expressió sapiencial popular més pròximes als gèneres naturals que no pas als històrics) i, també, esmentant alguns episodis historicolingüístics de notable incidència com ara la irrupció de la «Lliga del Bon Mot» en els anys 1908-1936 (p. 22-25, una plataforma d'activisme apologetic amb nombroses publicacions, manifestos i aplecs); sobre la receptivitat, en el context català, del franciscanisme (p. 35-38, on Josep Murgades es pregunta per quina raó o raons a Catalunya el franciscanisme fou objecte d'una acceptació més gran, atès que dels escriptors interessats per sant Francesc d'Assís «la figura de Verdager és la que sens dubte més inequívocament es dreça com a renovador del llegat del sant d'Assís»). Finalment, Murgades esbossa un rastreig de la deïxa franciscana en el corpus literari català del segle XX i fa una aproximació a la metànoia (p. 66-69) on presenta un balanç de la novel·la catòlica oferint-nos un repertori de conversions en la prosa de ficció en les dècades centrals del segle XX amb «un potencial inventari de conversions dins les coordenades històriques de la societat catalana» (p. 68).

Aquesta darrera lliçó Josep Murgades la va cloure tot manifestant que li restaven més qüestions per aprendre més que no pas les que ha ensenyat al llarg de mig segle de docència a les aules de la Universitat de Barcelona.

RAUXA

Grècia, model de societat (III)

Des dels temps d'Homer, Grècia no ha deixat mai de ser una terra de músics i poetes. Compositors, cantants i literats contemporanis com ara Theodorakis, Vangelis i Callas, o com Kavafis, Kazantzakis, Seferis i Ritsos no són excepcions, ni fruit de cap atzar. Si han pogut néixer tantes personalitats inspirades, això és a causa d'un humus cultural especialment propici. I és digne d'admirar —i d'imitar— que l'obra d'aquests autors sigui reconeguda i celebrada per tots els grecs, més enllà d'ideologies, gustos i simpaties. Encara avui la creativitat dels grecs en l'àmbit musical és inexhaurible, i les xarxes van plenes de centenars de peces de nova creació i de gran qualitat que músics de totes les edats elaboren inspirats en gèneres tradicionals. Encara que les generalitzacions sempre són arriscades, no es pot negar que als grecs els manca el dinamisme, la sofisticació i la simpatia agosarada dels italians, però en lloc seu tenen una sorprenent alegria serena que els fa entranyables; són tan tranquils i parsimoniosos com els gallecs i els portuguesos, però sense aquella espessa melancolia atlàntica; Grècia desconeix l'agressivitat i la irritació constants dels espanyols, i a l'hora els grecs no tenen cap necessitat de fer-se passar pels més moderns del món, com ens sol succeir als catalans; sortosament els grecs no solen ser de ment inútilment torturada i susceptible, com els eslaus; i són alegres sense haver de recórrer a la desesperada a una vida nocturna boja, com els passa als pobres berlinesos. Com el món rural català de no fa tants anys, els grecs són senzills, agradables i francs. No volen demostrar el que no són. Potser per això, quan un camina pels carrers d'Atenes, no pot evitar de sentir-s'hi com a casa.

EDUARD BRUFAU